

آیین نامه مالی ، محاسباتی و معاملاتی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور

هیأت امنای در جلسه مورخ ۱۳۸۵/۳/۳۰ با توجه به اتمام دوره آزمایشی آیین نامه مالی، محاسباتی و معاملاتی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور و بنا به اختیار ناشی از ماده ۳ قانون تأسیس و نحوه اداره کتابخانه‌های عمومی کشور مصوب ۱۳۸۲/۱۲/۱۷ مجلس شورای اسلامی و در اجرای مواد ۱۶ و ۱۸ آیین نامه اجرایی آن ، آیین نامه مالی ، محاسباتی و معاملاتی نهاد کتابخانه‌های عمومی را با اصلاحاتی در برخی از مواد و تبصره‌ها به شرح ذیل تصویب نمود.

* فصل اول : تعاریف و کلیات

ماده ۱- مفاهیم برخی واژه‌های بکار رفته در این آیین‌نامه به قرار ذیل است :

الف) منظور از قانون ، قانون تأسیس و نحوه اداره کتابخانه‌های عمومی مصوب ۱۳۸۲/۱۲/۱۷ مجلس شورای اسلامی است .

ب) منظور از آیین‌نامه ، آیین‌نامه اجرایی قانون تأسیس و نحوه اداره کتابخانه‌های عمومی کشور ، مصوب هیأت محترم وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۳/۹/۴ است .

ج) منظور از نهاد، نهاد کتابخانه‌های عمومی با همه ارکان آن است.

د) منظور از دبیرخانه، دبیرخانه هیأت امنای است و در مورد دبیرخانه انجمن کتابخانه‌های استان ، شهرستان ، شهر ، بخش و روستا ، حسب مورد و به صورت کوتاه ، با نام دبیرخانه استان یا شهرستان یا شهر مربوطه ذکر خواهد شد .

ماده ۲- بودجه ، برنامه مالی نهاد است که برای مدت یکسال مالی تهیه و تنظیم می‌شود و حاوی پیش‌بینی درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار و برآورد هزینه‌ها برای انجام عملیاتی است که منجر به تحقق هدف‌های نهاد خواهد شد. و از قسمت‌های ذیل تشکیل شده است:

الف) بودجه عمومی :

۱- پیش‌بینی دریافتها و منابع تأمین اعتبار که به طور مستقیم یا غیرمستقیم تحت‌عنوان کمک‌های دولت یا منابع پیش‌بینی شده در ماده ۵ قانون، مذکور است.

۲- پیش‌بینی هزینه‌های جاری و اجتناب‌ناپذیر نهاد که تحت عنوان اعتبار مواد در بودجه نهاد منظور می‌شود.

۳- پیش‌بینی هزینه‌هایی که جهت نیل به اهداف نهاد ضروری می‌باشد، و تحت‌عنوان هزینه ردیف خاص پیش‌بینی می‌شود. انجام اینگونه هزینه‌ها می‌تواند با توجه به شرایط و حوادث واقعه تغییر یابد.

ب) بودجه اختصاصی :

پیش‌بینی درآمدها و منابع تأمین اعتبار ناشی از کمک‌های داخلی و خارجی و درآمدهای حاصل از حق عضویت، سود حاصل از فعالیت‌های مستقیم و یا سرمایه‌گذاری است.

ج) بودجه عمرانی (طرحهای عمرانی) :

۱- وجوه حاصل از پرداخت‌های دولتی جهت احداث یا تکمیل طرح‌های عمرانی است که می‌بایست طبق مقررات مربوط به خود هزینه شود.

۲- آن بخش از هدایایی است که منحصراً برای طرح‌های عمرانی منظور شده و نیز سهمی از درآمدهای دیگر موضوع ماده ۵ قانون که برای طرح‌های عمرانی در نظر گرفته شده است.

د) بودجه سرمایه‌گذاری :

وجوهی است که با تصویب هیأت‌امنا جهت اهداف بلندمدت نهاد پیش‌بینی می‌شود.

تبصره: دبیرکل می‌تواند اعتبارات مصوب در بودجه برای هر یک از مواد هزینه یا فعالیت‌ها را تا ده درصد کاهش یا افزایش دهد، به نحوی که از اعتبار کلی مصوب تجاوز نشود.

ماده ۳- مؤسسه وابسته، به واحد سازمانی مشخصی اطلاق می‌شود که به موجب مصوبات هیأت‌امنا جهت تحقق اهداف قانونی نهاد به وجود آمده یا بیاید و به نحوی مالکیت آن متعلق به نهاد کتابخانه‌های عمومی است و توسط آن نهاد نیز اداره می‌شود.

ماده ۴- شرکت تابعه ، شرکتی است مرکب از اشخاص حقیقی یا حقوقی که بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سهام آن متعلق به نهاد باشد که با مجوز هیأت امنای تأسیس و طبق اساسنامه خود و قانون تجارت اداره شود.

ماده ۵- سال مالی نهاد ، یک سال شمسی است که از اول فروردین ماه هر سال آغاز و به پایان اسفند همان سال ختم می شود.

ماده ۶- عملیات مالی ، عبارت از تمامی فعالیت‌هایی است که قابل سنجش با معیار پول رایج باشد. و شامل انجام مراحل قبول تعهدات مالی و تبادل پول و انتفاع خواهد شد و طبق قانون و آئین‌نامه و دستورالعمل‌های مصوب توسط دبیرکل صورت می‌گیرد.

ماده ۷- مدارک مالی، به مستندات اطلاق می‌شود که در بردارنده اطلاعات مربوط به کیفیت و کمیت عملیات مالی می‌باشد که حسب مورد بر اساس جزئیات مندرج در آیین‌نامه و دستورالعمل‌های مصوب تهیه می‌شود.

ماده ۸- فعالیت‌های مربوط به طبقه‌بندی ، ثبت و نگهداری مدارک مالی در هر مورد به ویژه اصول و قواعد انبارداری و رابطه آن با کارپردازی، می‌بایست بر مبنای دستورالعملها و سیستم‌های مالی مصوب دبیرکل صورت پذیرد.

ماده ۹- اعتبار ، عبارت است از مبلغی که برای مصرف یا مصارف معین به منظور نیل به اهداف و اجرای برنامه‌های نهاد به تصویب هیأت امنای برسد .

ماده ۱۰- دیون بلامحل ، عبارت است از بدهی‌های قابل پرداخت سنوات گذشته که در بودجه مربوطه اعتباری برای آنها منظور نشده و یا زائد بر اعتبار مصوب است ، در هر صورت به یکی از طرق ذیل حاصل شده باشد:

الف) احکام قطعی صادره از طرف مراجع دارای صلاحیت و یا قرارهای تأمین یا هزینه‌های لازم برای انتخاب وکیل یا تأمین وثیقه یا وجه الضمان ناشی از اجرای قانون حمایت قضایی.

ب) انواع بدهی به اشخاص حقیقی یا حقوقی که خارج از اختیار نهاد ایجاد شده باشد و یا ناشی از خدمات انجام شده باشد، مثل حق اشتراکهای آب و برق و یا هزینه‌های مخابراتی و مشابه آن

ماده ۱۱- مواد هزینه، نوع هزینه را در داخل بودجه و یا قسمتی از فعالیت انجمن‌ها و دبیرخانه‌ها مشخص می‌کند.

ماده ۱۲- دریافت‌های نهاد، عبارت است از کلیه وجوهی که تحت‌عنوان منابع حاصله از اجرای مواد قانون و آیین‌نامه اجرایی و مصوبات هیأت‌امنا، درآمد اختصاصی و درآمد سرمایه‌گذاریها و سایر منابع تأمین اعتبار و سپرده‌ها و هدایا و کمکها و سایر وجوهی که به موجب قوانین و مصوبات می‌باید در حساب‌های انجمن‌ها و خزانه داری کل نهاد متمرکز گردد.

ماده ۱۳- درآمدهای عمومی نهاد عبارت است از درآمدهایی که برابر بند الف ماده ۵ قانون و تبصره آن همه‌ساله به عنوان کمک در بودجه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی منظور می‌گردد.

ماده ۱۴- درآمدهای اختصاصی نهاد عبارت است از درآمدهایی که برابر بندهای «ب»، «ج»، «د» و «ه» ماده ۵ قانون در اختیار نهاد قرار می‌گیرد.

ماده ۱۵- سایر منابع تأمین اعتبار، عبارت از منابعی است که تحت‌عنوان وام برگشتی از سالهای قبل و استفاده از ذخایر و عناوین مشابه، پیش‌بینی شده که ماهیت درآمدی ندارند.

ماده ۱۶- تشخیص، عبارت از تعیین و انتخاب کالا و خدمات و سایر پرداخت‌هایی است که تحصیل یا انجام آنها برای نیل به اجرای برنامه‌های نهاد ضروری است.

ماده ۱۷- تأمین اعتبار ، عبارت از اختصاص دادن تمام یا قسمتی از اعتبار مصوب برای هزینه معین است.

ماده ۱۸- تعهد ، عبارت است از ایجاد دین بر ذمه نهاد، ناشی از انجام خدمات یا تحویل کالا یا اجرای قراردادها و اجرای احکام صادره از مراجع قانونی ذیصلاح و پرداخت حق عضویت و سهمیه مجامع بین‌المللی.

ماده ۱۹- تسجیل ، عبارت است از تعیین میزان بدهی قابل پرداخت به موجب اسناد و مدارک اثبات کننده بدهی.

ماده ۲۰- حواله ، اجازه‌ای است که کتباً به وسیله مقامات مجاز نهاد برای تأدیه تعهدات و بدهی‌های قابل پرداخت از محل اعتبارات مربوطه عهده خزانهدار در وجه ذینفع صادر می‌شود.

ماده ۲۱- هزینه ، عبارت از پرداخت‌هایی است که بطور قطعی به ذینفع در قبال تعهد یا تحت عنوان کمک یا عناوین مشابه در طرح‌های مشارکتی یا به کتابخانه‌های بخش خصوصی مورد بهره‌برداری عموم، با رعایت ضوابط و مقررات مربوطه صورت می‌گیرد.

ماده ۲۲ - به منظور ایجاد تسهیل در پرداخت هزینه‌های نهاد وجوه لازم به عنوان تنخواه گردان در اختیار خزانه داران قرار خواهد گرفت . دستورالعمل نحوه واگذاری و میزان و موارد استفاده از انواع تنخواه گردانهایی که واگذاری آنها بر حسب این ماده و سایر مواد این آیین نامه ضرورت پیدا می‌کند و همچنین ترتیب واریز آنها از طرف دبیر کل تهیه و ابلاغ خواهد گردید .

ماده ۲۳- پیش‌پرداخت ، عبارت است از پرداختی که از محل اعتبارات مربوطه بر اساس احکام و قراردادها طبق مقررات پیش از انجام تعهد صورت می‌گیرد.

ماده ۲۴- علی‌الحساب ، عبارت است از پرداختی که به منظور ادای قسمتی از تعهد با رعایت مقررات صورت می‌گیرد.

ماده ۲۵- سپرده ، وجوهی است که طبق قوانین و مقررات به منظور تأمین و یا جلوگیری از تضییع حقوق نهاد دریافت یا تودیع می‌گردد و استرداد و یا ضبط آن تابع شرایط مقرر در قوانین و مقررات و قراردادهای مربوطه است.

تبصره: وجوهی که تحت‌عنوان ودیعه دریافت می‌گردد، سپرده محسوب نشده و تابع مقررات مربوط به خود می‌باشد.

ماده ۲۶- انتصاب خزانه‌دارکل و مدیرکل امور مالی نهاد و خزانه‌داران استان‌ها و شهرستانها به شرح ذیل صورت می‌پذیرد:

الف) خزانه‌دارکل نهاد با تأیید هیأت امنا و حکم دبیرکل ؛

ب) خزانه‌دار استان که همان رئیس دبیرخانه انجمن باشد با حکم دبیرکل ؛

ج) خزانه‌دار شهرستان که همان رئیس دبیرخانه انجمن شهرستان باشد با حکم رئیس دبیرخانه انجمن استان .

ماده ۲۷- وظایف و اختیارات خزانه‌دارکل:

۱- بکار بردن مساعی لازم در وصول درآمدها و ارائه پیشنهاد در مورد ایجاد انواع درآمدهای جدید ضمن اشتراک مساعی با دبیرکل؛

۲- حفظ دارایی‌ها ، اموال ، حقوق و منافع مالی نهاد کتابخانه‌های عمومی ، ضمن اشتراک مساعی با دبیرکل؛

۳- نظارت بر امور مالی و محاسباتی و نگهداری و تنظیم حساب‌ها طبق ضوابط و مقررات مربوط و صحت و سلامت آنها ؛

۴- تنظیم ترازنامه و تفریغ بودجه؛

۵- همکاری با دبیرکل جهت تخصیص اعتبار؛

۶- افتتاح حساب در بانکها و برداشتن از آن و نیز مسدود کردن حسابها و امضای چکها ، سفتهها ، اوراق بهادار و قبوض و انعقاد قراردادهای مالی که متفقاً با امضای خزانه‌دار کل نهاد و دبیرکل یا مقامات مجاز از طرف آنها و با رعایت قانون و آیین نامه اجرایی و ضوابط مصوب هیأت امنای به عمل می‌آید؛

۷- افتتاح حساب در بانک تجارت مراکز استانها با امضای مشترک مدیر امور کتابخانه های عمومی استان و حسابدار استان به منظور تسهیل در امر دریافت و پرداخت مبالغ تنخواه گردان تخصیصی نهاد.

تبصره ۱ : خزانه دار کل عهده‌دار امور حسابداری و پرداخت هزینه‌ها و نگهداری حسابها و حفظ اسناد و تحویل ، تحول و نگهداری وجوه ، نقدینه‌ها ، سپرده‌ها و اوراق بهادار نهاد می‌باشد. مسؤولیت امور فوق‌الذکر در استان و شهرستان به ترتیب با خزانه داران استان و شهرستان خواهد بود.

تبصره ۲ : صاحبان امضای مجاز در سطح استانها برای افتتاح حساب (طبق ضوابط مصوب هیأت امنای)، انعقاد قراردادهای، امضای اسناد و اوراق بهادار و تعهدآور در حدود اختیارات و وظایف محوله و نیز در سطح شهرستان و شهر (چنانچه دارای انجمن باشد) به همان ترتیبی است که در بند "ح" ماده "۹" آیین نامه مذکور است . اگر انجمن تشکیل نشده باشد، دارنده امضای ثابت برای امور مذکور در مناطق یاد شده، توسط رئیس دبیرخانه استان و دارنده امضای دیگر توسط دبیر انجمن استان تعیین می شود .

ماده ۲۸- امین اموال یا جمع‌دار ، مأموری است که از بین کارکنان واجد صلاحیت و امانتدار با پیشنهاد خزانه‌دار کل و به موجب حکم دبیرکل با سپردن تضمین مناسب به این سمت منصوب می‌شود و مسؤولیت حراست و تحویل و تحول و تنظیم حسابهای اموال و اوراقی که در حکم وجه نقد است و کالاهای تحت ابوابجمعی ، به عهده او واگذار می‌شود. شرایط انتخاب، حدود وظایف و مسؤولیت‌های امین اموال در مورد اموال منقول و غیرمنقول در برابر نهاد همانی است که در آیین‌نامه موضوع ماده « ۳۴ » قانون محاسبات عمومی مذکور است.

ماده ۲۹- کارپرداز ، مأموری است که از بین کارکنان واجد صلاحیت نهاد به این سمت منصوب و نسبت به خرید و تدارک کالاها و خدمات موردنیاز طبق دستور مقامات مجاز با رعایت مقررات اقدام می‌نماید.

* فصل دوم : اجرای بودجه

بخش یکم - درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار

ماده ۳۰ - کلیه وجوهی که از محل درآمدهای عمومی و اختصاصی نهاد و درآمدهای خاص داخلی و سایر منابع تأمین و وصول می شود ، می بایستی در حسابهای مخصوصی که در این آیین نامه برای افتتاح آنها تعیین تکلیف شده است و یا خزانه دار کل بنا به مورد و طبق ضوابط مصوب هیأت امنا اعلام می دارد ، واریز شود و هرگونه پرداختی منحصرأ از طریق حسابهای بانکی مجاز قابل انجام است .

ماده ۳۱ - وجوهی که تحت عنوان سپرده و یا وجه الضمان و یا وثیقه و یا نظایر آنها دریافت می گردد باید به حسابهای مخصوصی که توسط خزانه واریز شود.